

Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (czwarta izba)

z dnia 14 lipca 2022 r.*

Odesłanie prejudycjalne – Jurysdykcja oraz uznawanie i wykonywanie orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej – Odpowiedzialność rodzicielska – Rozporządzenie (WE) nr 2201/2003 – Artykuł 8 ust. 1 i art. 61 lit. a) – Jurysdykcja ogólna – Zasada perpetuatio fori – Przeniesienie, w toku postępowania, miejsca zwykłego pobytu dziecka z państwa członkowskiego Unii Europejskiej do państwa trzeciego strony konwencji haskiej z 1996 r.

W sprawie C-572/21

mającej za przedmiot wnioszek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Högsta domstolen (sąd najwyższy, Szwecja) postanowieniem z dnia 14 września 2021 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 16 września 2021 r., w postępowaniu:

CC

przeciwko

VO,

TRYBUNAŁ (czwarta izba),

w składzie: C. Lycourgos, prezes izby, S. Rodin, J.-C. Bonichot, L. S. Rossi (sprawozdawczyni) i O. Spineanu-Matei, sędziowie,

rzecznik generalny: M. Szpunar,

sekretarz: A. Calot Escobar,

uwzględniając pisemny etap postępowania,

rozważywszy uwagi, które przedstawili:

- w imieniu rządu niemieckiego – J. Möller, U. Bartl i M. Hellmann, w charakterze pełnomocników,
- w imieniu rządu francuskiego – A. Daniel i A.-L. Desjonquères, w charakterze pełnomocników,

* Język postępowania: szwedzki.

– w imieniu Komisji Europejskiej – P. Carlin i W. Wils, w charakterze pełnomocników,
podjąwszy, po wysłuchaniu rzecznika generalnego, decyzję o rozstrzygnięciu sprawy bez opinii,
wydaje następujący

Wyrok

- 1 Niniejszy wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 8 ust. 1 i art. 61 rozporządzenia Rady (WE) nr 2201/2003 z dnia 27 listopada 2003 r. dotyczącego jurysdykcji oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej, uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1347/2000 (Dz.U. 2003, L 338, s. 1 – wyd. spec. w jęz. polskim, rozdz. 19, t. 6, s. 243).
- 2 Wniosek ten został złożony w ramach sporu między CC a VO dotyczącego wniosku tego ostatniego o przyznanie pieczy nad M, ich synem, w Szwecji.

Ramy prawne

Prawo międzynarodowe

- 3 Konwencję o jurysdykcji, prawie właściwym, uznawaniu, wykonywaniu i współpracy w zakresie odpowiedzialności rodzicielskiej oraz środków ochrony dzieci, sporządzoną w Hadze w dniu 19 października 1996 r. (zwaną dalej „konwencją haską z 1996 r.”) ratyfikowały lub do niej przystąpiły wszystkie państwa członkowskie Unii Europejskiej. W 2012 r. do konwencji przystąpiła również Federacja Rosyjska, i obowiązuje ona w tym państwie od dnia 1 czerwca 2013 r.
- 4 Motyw czwarty konwencji haskiej z 1996 r. brzmi, jak następuje:
„Potwierdzając, że dobro dziecka powinno być uwzględnione w pierwszym rzędzie”.
- 5 Zawarty w rozdziale II konwencji, zatytułowanym „Jurysdykcja”, art. 5 stanowi:
„1. Zarówno organy sądowe, jak i administracyjne umawiającego się państwa, w którym dziecko ma zwykły pobyt, są właściwe do podejmowania środków zmierzających do ochrony jego osoby lub majątku.
2. Z zastrzeżeniem art. 7, w razie zmiany zwykłego pobytu dziecka na inne umawiające się państwo, właściwe są organy państwa nowego zwykłego pobytu”.
- 6 Artykuł 52 ust. 2–4 konwencji haskiej z 1996 r. stanowi:
„2. Niniejsza konwencja nie narusza możliwości zawierania przez jedno lub więcej umawiających się państw porozumień obejmujących postanowienia w dziedzinach uregulowanych w niniejszej konwencji a dotyczących dzieci mających zwykły pobyt w jednym z państw będących stroną takiego porozumienia.

3. Porozumienia zawierane przez jedno lub więcej umawiających się państw w dziedzinach uregulowanych w niniejszej konwencji nie naruszają stosowania postanowień niniejszej konwencji w stosunkach między tymi państwami a innymi umawiającymi się państwami”.

4. Przepisy ustępów poprzedzających stosuje się również do ustaw jednolitych opartych na istnieniu między państwami, których to dotyczy, specjalnych powiązań, w szczególności o charakterze regionalnym”.

Prawo Unii

7 Motywy 12 i 33 rozporządzenia nr 2201/2003 mają następujące brzmienie:

„(12) Podstawy jurysdykcji w sprawach odpowiedzialności rodzicielskiej ustanowione w niniejszym rozporządzeniu ukształtowane są zgodnie z zasadą dobra dziecka, w szczególności według kryterium bliskości. Oznacza to, że jurysdykcja powinna należeć w pierwszej kolejności do sądów państw członkowskich zwykłego pobytu dziecka, z wyjątkiem niektórych przypadków zmiany miejsca pobytu dziecka lub w następstwie porozumienia zawartego między podmiotami odpowiedzialności rodzicielskiej.

[...]

(33) Niniejsze rozporządzenie uznaje prawa podstawowe i jest zgodne z zasadami przyjętymi w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej. W szczególności zmierza do zapewnienia przestrzegania podstawowych praw dziecka określonych w art. 24 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej”.

8 Artykuł 1 ust. 1 i 2 tego rozporządzenia stanowi:

„1. Niniejsze rozporządzenie ma zastosowanie, bez względu na rodzaj sądu, w sprawach cywilnych dotyczących:

- a) rozvodu, separacji lub unieważnienia małżeństwa;
- b) przyznawania, wykonywania, przekazywania, pełnego lub częściowego pozbawienia odpowiedzialności rodzicielskiej.

2. Sprawy, o których mowa w ust. 1 lit. b), dotyczą w szczególności:

- a) pieczy nad dzieckiem i prawa do osobistej styczności z dzieckiem;

[...]”.

9 Artykuł 8 rzonego rozporządzenia, zatytułowany „Jurysdykcja ogólna”, przewiduje:

„1. W sprawach odpowiedzialności rodzicielskiej jurysdykcję mają sądy państwa członkowskiego, w którym w chwili wniesienia pozwu lub wniosku dziecko ma zwykły pobyt.

2. Ustęp 1 ma zastosowanie z zastrzeżeniem przepisów art. 9, 10 i 12”.

- 10 Artykuł 60 rozporządzenia nr 2201/2003, zatytułowany „Stosunek do określonych konwencji wielostronnych”, przewiduje, że w stosunkach między państwami członkowskimi rozporządzenie to ma pierwszeństwo przed niektórymi konwencjami międzynarodowymi, wymienionymi w sposób wyczerpujący w tym przepisie, w zakresie, w jakim konwencje te dotyczą spraw uregulowanych w rzeczonym rozporządzeniu.
- 11 Artykuł 61 tego rozporządzenia, zatytułowany „Stosunek do [konwencji haskiej z 1996 r.]”, stanowi:

„W stosunku do [konwencji haskiej z 1996 r.] niniejsze rozporządzenie ma zastosowanie:

- a) jeżeli dane dziecko ma zwykły pobyt na terytorium państwa członkowskiego;
- b) w kwestiach uznawania i wykonywania orzeczeń wydanych przez właściwy sąd państwa członkowskiego na terytorium innego państwa członkowskiego, nawet jeśli dane dziecko ma zwykły pobyt na terytorium państwa trzeciego, które jest stroną wymienionej konwencji”.

Postępowanie główne i pytanie prejudycjalne

- 12 CC urodziła M w 2011 r. w Szwecji. CC sprawowała wyłączną pieczę nad swoim dzieckiem od jego narodzin. Do października 2019 r. M cały czas zamieszkiwał w Szwecji.
- 13 Od października 2019 roku M. zaczął uczęszczać do szkoły z internatem na terenie Federacji Rosyjskiej.
- 14 W grudniu 2019 roku VO, ojciec M, złożył pozew do właściwego Tingsrätt (sądu pierwszej instancji, Szwecja) o przyznanie mu, tytułem żądania głównego, wyłącznej pieczy na M i o ustalenie zwykłego pobytu M w jego miejscu zamieszkania w Szwecji. CC powołała się na brak jurysdykcji terytorialnej tego sądu z uwagi na fakt, że od października 2019 r. M ma miejsce zwykłego pobytu w Rosji.
- 15 Sąd ten oddalił podniesiony przez CC zarzut dotyczący braku jurysdykcji na tej podstawie, że w chwili wniesienia powództwa M nie przeniósł swojego miejsca zwykłego pobytu do Rosji. Przyznał on tymczasowo VO wyłączną pieczę nad M.
- 16 Hovrätten över Skåne och Blekinge (sąd apelacyjny z siedzibą w Malmö, Szwecja) utrzymał w mocy orzeczenie Tingsrätt (sądu pierwszej instancji), zgodnie z którym sądy szwedzkie mają jurysdykcję na podstawie art. 8 ust. 1 rozporządzenia nr 2201/2003. Uchylił on jednak orzeczenie tego sądu o przyznaniu tymczasowo VO wyłącznej pieczy nad M.
- 17 CC wniosła do Högsta domstolen (sądu najwyższego, Szwecja) o dopuszczenie przez ten sąd do rozpoznania odwołania od orzeczenia Hovrätten över Skåne och Blekinge (sądu apelacyjnego z siedzibą w Malmö) i o wystąpienie do Trybunału z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym w przedmiocie wykładni art. 61 rozporządzenia nr 2201/2003. Przed sądem odsyłającym CC wskazuje, że wystąpiła ona ponadto z powództwem dotyczącym pieczy nad M do sądu rosyjskiego, który w dniu 20 listopada 2020 r. uznał swoją jurysdykcję w przedmiocie wszelkich kwestii dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej w odniesieniu do M.

- 18 Zdaniem sądu odsyłającego powstają pytania w kwestii, po pierwsze, czy zasada *perpetuatio fori*, wynikająca z art. 8 ust. 1 rozporządzenia nr 2201/2003, ma zastosowanie w przypadku zmiany miejsca zwykłego pobytu dziecka na państwo trzecie będące stroną konwencji haskiej z 1996 r., a po drugie, w świetle zasady pierwszeństwa przewidzianej w art. 61 lit. a) rozporządzenia nr 2201/2003, jaki moment należy brać pod uwagę przy ocenie miejsca zwykłego pobytu dziecka i czy zakres tego artykułu ogranicza się do stosunków między państwami członkowskimi, czy też ma on szersze zastosowanie. Sąd odsyłający dodaje, że choć niektóre sądy w innych państwach członkowskich uznały, że w podobnych sytuacjach art. 8 ust. 1 rozporządzenia nr 2201/2003 nie ma zastosowania, to jednak kwestia ta jest nadal przedmiotem podzielonych opinii w literaturze przedmiotu.
- 19 W tych okolicznościach Högsta domstolen (sąd najwyższy) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującym pytaniem prejudycjalnym:

„Czy sąd państwa członkowskiego zachowuje swoją jurysdykcję na podstawie art. 8 ust. 1 [rozporządzenia nr 2201/2003], jeżeli dziecko, którego dotyczy postępowanie, przenosi w toku postępowania miejsce zwykłego pobytu z państwa członkowskiego do państwa trzeciego, które jest stroną konwencji haskiej z 1996 r. (zob. art. 61 wspomnianego rozporządzenia)?”.

Postępowanie przed Trybunałem

- 20 Sąd odsyłający wniósł o zastosowanie w niniejszej sprawie pilnego trybu prejudycjalnego przewidzianego w art. 105 regulaminu postępowania przed Trybunałem. Na poparcie swojego wniosku sąd wskazuje, że sprawa w postępowaniu głównym dotyczy kwestii jurysdykcji, której rozstrzygnięcie byłoby niezbędne w najkrótszym możliwym terminie.
- 21 Artykuł 105 § 1 regulaminu postępowania przewiduje, że na wniosek sądu odsyłającego lub, wyjątkowo, z urzędu, jeżeli charakter sprawy wymaga niezwłocznego rozstrzygnięcia, prezes Trybunału może postanowić, po zapoznaniu się ze stanowiskiem sędziego sprawozdawcy i rzecznika generalnego, o rozpatrzeniu odesłania prejudycjalnego w trybie przyspieszonym.
- 22 W dniu 7 października 2021 r. prezes Trybunału, na wniosek sędziego sprawozdawcy, po wysłuchaniu rzecznika generalnego, postanowił, że nie ma podstaw do uwzględnienia tego wniosku, biorąc pod uwagę w szczególności okoliczność, że sąd odsyłający nie przedstawił żadnych konkretnych informacji dotyczących okoliczności sprawy, mogących wykazać, że charakter sprawy wymagał jej niezwłocznego rozstrzygnięcia. Jak wynika bowiem z orzecznictwa Trybunału okoliczność, że sąd odsyłający jest zobowiązany do podjęcia wszelkich starań, aby zapewnić szybkie rozstrzygnięcie sprawy w postępowaniu głównym, nie może sama w sobie wystarczyć do uzasadnienia zastosowania trybu przyspieszonego na podstawie art. 105 § 1 regulaminu postępowania (wyrok z dnia 6 października 2021 r., TOTO i Vianini Lavori, C-581/20, EU:C:2021:808, pkt 29 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 23 Prezes Trybunału postanowił jednak, że niniejszą sprawę należało rozstrzygnąć w pierwszej kolejności na podstawie art. 53 § 3 regulaminu postępowania.

W przedmiocie pytania prejudycjalnego

Uwagi wstępne

- 24 Tytułem wstępu należy zauważyć, z jednej strony, że pytanie prejudycjalne opiera się na ustaleniu, że M, nad którym piecza jest przedmiotem postępowania przed sądami szwedzkimi, w rzeczywistości przeniósł swoje miejsce zwykłego pobytu w toku postępowania na terytorium państwa trzeciego, a mianowicie Federacji Rosyjskiej, która jest stroną konwencji haskiej z 1996 r. Ponieważ zgodnie z orzecznictwem Trybunału miejsce zwykłego pobytu dziecka, którym jest miejsce, w którym faktycznie znajduje się centrum życiowe dziecka (zob. podobnie wyrok z dnia 28 czerwca 2018 r., HR, C-512/17, EU:C:2018:513, pkt 42), należy ustalać na podstawie całościowej analizy okoliczności faktycznych charakterystycznych dla danego przypadku (zob. podobnie wyrok z dnia 28 czerwca 2018 r., HR, C-512/17, EU:C:2018:513, pkt 42, 54), to nie do Trybunału, lecz do sądów krajowych należy upewnienie się, czy rzezone miejsce zwykłego pobytu zostało rzeczywiście przeniesione poza terytorium danego państwa członkowskiego. W tym względzie należy przypomnieć, że poza fizyczną obecnością dziecka na terytorium państwa członkowskiego należy uwzględnić inne czynniki, które powinny wykazać, że obecność ta nie ma w żadnym razie charakteru tymczasowego lub okazjonalnego i że pobyt dziecka wskazuje na pewną integrację ze środowiskiem społecznym i rodzinnym (zob. podobnie wyrok z dnia 28 czerwca 2018 r., HR, C-512/17, EU:C:2018:513, pkt 41 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 25 Z drugiej strony, z akt sprawy przedłożonych Trybunałowi nie wynika, że M, który od urodzenia znajduje się pod wyłączną pieczą CC, został bezprawnie uprowadzony na terytorium Federacji Rosyjskiej.

Co do istoty

- 26 Poprzez swoje pytanie sąd odsyłający zmierza w istocie do ustalenia, czy art. 8 ust. 1 rozporządzenia nr 2201/2003 w związku z art. 61 lit. a) tego rozporządzenia należy interpretować w ten sposób, że sąd państwa członkowskiego, przed którym zawiśł spór dotyczący odpowiedzialności rodzicielskiej, zachowuje jurysdykcję do orzekania w tym sporze na podstawie art. 8 ust. 1, jeżeli miejsce zwykłego pobytu danego dziecka zostało zgodnie z prawem przeniesione w toku postępowania na terytorium państwa trzeciego będącego stroną konwencji haskiej z 1996 r.
- 27 Zgodnie z art. 8 ust. 1 rozporządzenia nr 2201/2003 jurysdykcja w sprawach odpowiedzialności rodzicielskiej przyznana jest sądom państwa członkowskiego miejsca zwykłego pobytu dziecka w chwili wniesienia pozwu lub wniosku. Ze względu bowiem na ich bliskość w sensie geograficznym sądy te są na ogół najlepiej umiejscowione, aby dokonać oceny środków, które należy podjąć dla dobra dziecka (wyrok z dnia 23 grudnia 2009 r., Detiček, C-403/09 PPU, EU:C:2009:810, pkt 36).
- 28 Odnosząc się do chwili wniesienia pozwu lub wniosku do sądu państwa członkowskiego, art. 8 ust. 1 rozporządzenia nr 2201/2003 stanowi wyraz zasady perpetuatio fori, zgodnie z którą sąd ten nie traci swojej jurysdykcji nawet wówczas, gdy w toku postępowania zachodzi zmiana miejsca zwykłego pobytu danego dziecka.

- 29 Ponadto, jak orzekł Trybunał w wyroku z dnia 17 października 2018 r., UD (C-393/18 PPU, EU:C:2018:835, pkt 33–41), ani z brzmienia, ani z systematyki art. 8 ust. 1 rozporządzenia nr 2201/2003 nie wynika, że należy uznać, iż zakres tego przepisu ma zastosowanie wyłącznie do sporów wiążących się ze stosunkami między sądami państw członkowskich. Wprost przeciwnie, zasada jurysdykcji ogólnej przewidziana w art. 8 ust. 1 rzeczonego rozporządzenia może mieć zastosowanie do sporów wiążących się ze stosunkami między sądami państwa członkowskiego a sądami państwa trzeciego.
- 30 Wynika z tego, że o ile w chwili wniesienia pozwu lub wniosku do sądu państwa członkowskiego dane dziecko ma miejsce zwykłego pobytu na terytorium rzeczonego państwa członkowskiego, sąd ten posiada co do zasady jurysdykcję w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej, także wtedy, gdy spór dotyczy stosunków z państwem trzecim.
- 31 Należy niemniej zweryfikować, zgodnie z wnioskiem sądu odsyłającego, czy zasada określona w art. 8 ust. 1 rozporządzenia nr 2201/2003 znajduje zastosowanie wówczas, gdy państwo trzecie, na którego terytorium następuje zgodne z prawem przeniesienie zwykłego pobytu dziecka w toku postępowania z uwzględnieniem kryteriów wskazanych w pkt 24 niniejszego wyroku, jest stroną konwencji haskiej z 1996 r.
- 32 W tym względzie należy zauważyć, że art. 61 lit. a) rozporządzenia nr 2201/2003 przewiduje, iż w stosunku do konwencji haskiej z 1996 r., rozporządzenie nr 2201/2003 ma zastosowanie, „jeżeli dane dziecko ma zwykły pobyt na terytorium państwa członkowskiego”.
- 33 Z brzmienia tego przepisu wynika, że reguluje on stosunki między państwami członkowskimi, z których wszystkie ratyfikowały konwencję haską z 1996 r. lub przystąpiły do niej, a państwami trzecimi, które również są stronami tej konwencji, w tym sensie, że zasada jurysdykcji ogólnej przewidziana w art. 8 ust. 1 rozporządzenia nr 2201/2003 przestaje mieć zastosowanie, gdy miejsce zwykłego pobytu dziecka zostało przeniesione w toku postępowania z terytorium państwa członkowskiego na terytorium państwa trzeciego będącego stroną tej konwencji.
- 34 Kontekst art. 61 lit. a) rozporządzenia nr 2201/2003 przemawia za taką interpretacją. Z jednej strony należy zaznaczyć, że przepis ten nie wskazuje, w odróżnieniu od art. 60 tego rozporządzenia, że jego zakres stosowania jest ograniczony do stosunków między państwami członkowskimi.
- 35 Z drugiej strony należy zauważyć, że o ile art. 8 ust. 1 omawianego rozporządzenia uściśla, w istocie, że jurysdykcja w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej należy do sądu państwa członkowskiego, w którym dane dziecko ma zwykły pobyt „w chwili wniesienia pozwu lub wniosku”, o tyle art. 61 lit. a) tego rozporządzenia nie zawiera tego samego wyjaśnienia.
- 36 Wynika z tego, że wbrew temu, co prawodawca Unii przewidział w odniesieniu do pierwszego przepisu i co podkreśliły w swoich pisemnych uwagach rządy niemiecki i francuski, brzmienie tego art. 61 lit. a) pozwala uznać, że miejscem zwykłego pobytu dziecka w rozumieniu tego ostatniego przepisu jest jego miejsce zwykłego pobytu w momencie wydania orzeczenia przez właściwy sąd, w związku z czym jeżeli w tym momencie owo miejsce pobytu nie znajduje się już na terytorium państwa członkowskiego, lecz na terytorium państwa trzeciego będącego stroną konwencji haskiej z 1996 r., należy odrzucić stosowanie art. 8 ust. 1 rozporządzenia nr 2201/2003 na rzecz stosowania postanowień tej konwencji.

- 37 Wykładnię tę wspiera treść art. 61 lit. b) rozporządzenia nr 2201/2003, który stanowi, że rozporządzenie to ma zastosowanie „w kwestiach uznawania i wykonywania orzeczeń wydanych przez właściwy sąd państwa członkowskiego na terytorium innego państwa członkowskiego, nawet jeśli dane dziecko ma zwykły pobyt na terytorium państwa trzeciego, które jest stroną [konwencji haskiej z 1996 r.]”.
- 38 Z łącznej lektury art. 61 lit. a) i lit. b) omawianego rozporządzenia wynika zatem, że jego art. 8 ust. 1 przestaje mieć zastosowanie, jeżeli miejsce zwykłego pobytu dziecka zostało przeniesione na terytorium państwa trzeciego będącego stroną konwencji haskiej z 1996 r., zanim właściwy sąd państwa członkowskiego, przed którym toczy się spór dotyczący odpowiedzialności rodzicielskiej, wydał orzeczenie. Natomiast w wypadku gdy miejsce zwykłego pobytu dziecka ulegnie zmianie po wydaniu orzeczenia przez taki sąd, zmiana ta nie stoi na przeszkodzie, zgodnie z art. 61 lit. b) tego rozporządzenia, zastosowaniu przepisów rzeczzonego rozporządzenia do uznania i wykonania takiego orzeczenia na terytorium innego państwa członkowskiego.
- 39 Ograniczenie nałożone poprzez art. 61 lit. a) rozporządzenia nr 2201/2003 na stosowanie art. 8 ust. 1 tego rozporządzenia, od chwili gdy dziecko nie ma już miejsca zwykłego pobytu na terytorium państwa członkowskiego, lecz na terytorium państwa trzeciego będącego stroną konwencji haskiej z 1996 r., jest również zgodne z zamiarem prawodawcy Unii, aby nie podważać postanowień tej konwencji.
- 40 W tym zakresie należy podkreślić, że zgodnie z art. 5 ust. 2 konwencji haskiej z 1996 r. w razie zmiany zwykłego pobytu dziecka na inne umawiające się państwo, właściwe są organy państwa nowego zwykłego pobytu.
- 41 Ponadto art. 52 ust. 3 konwencji haskiej z 1996 r. wyraźnie stoi na przeszkodzie temu, by w dziedzinach uregulowanych w rzeczonej konwencji, inna konwencja zawarta między dwoma lub większą liczbą umawiających się państw miała wpływ, w stosunkach między tymi państwami a innymi umawiającymi się państwami, na stosowanie postanowień konwencji haskiej z 1996 r. Tymczasem, jak potwierdzają to pkt 170–173 sporządzonego przez P. Lagarde’a sprawozdania wyjaśniającego do tej konwencji, jej art. 52 ust. 3 jest wyraźnym wynikiem kompromisu pomiędzy stanowiskiem państw członkowskich Unii Europejskiej, będących jednocześnie stronami rzeczonej konwencji, które chciały mieć możliwość zawierania odrębnych porozumień w tym zakresie, takich jak konwencja zwana „konwencją Bruksela II”, która została zastąpiona rozporządzeniem nr 2201/2003, a stanowiskiem innych państw będących stronami konwencji haskiej z 1996 r., które obawiały się, że takie odrębne porozumienia mogłyby zostać wykorzystane przez państwa, które je zawarły, do uwolnienia się z zobowiązań wobec innych państw będących stronami tej konwencji, co skutkowałoby jej osłabieniem.
- 42 Jak słusznie zatem podniosły rząd francuski i Komisja w swoich uwagach na piśmie, gdyby sąd państwa członkowskiego miał zachować, na podstawie zasady *perpetuatio fori* przewidzianej w art. 8 ust. 1 rozporządzenia nr 2201/2003, swoją jurysdykcję pomimo zgodnego z prawem przeniesienia w toku postępowania miejsca zwykłego pobytu dziecka na terytorium państwa trzeciego będącego stroną konwencji haskiej z 1996 r., taka prorogacja jurysdykcji byłaby sprzeczna zarówno z art. 5 ust. 2 tej konwencji, jak i z jej art. 52 ust. 3. Przyjęcie takiej wykładni art. 8 ust. 1 rozporządzenia nr 2201/2003, która pomijałaby tym samym zakres stosowania art. 61 lit. a) tego rozporządzenia, prowadziłoby do działania państw członkowskich wbrew swoim zobowiązaniom międzynarodowym (zob. podobnie wyrok z dnia 24 marca 2021 r., MCP, C-603/20 PPU, EU:C:2021:231, pkt 56).

- 43 Wreszcie należy wyjaśnić, że odrzucenie stosowania art. 8 ust. 1 rozporządzenia nr 2201/2003 na rzecz stosowania postanowień konwencji haskiej z 1996 r. nie prowadzi samo w sobie do naruszenia dobra dziecka, ponieważ sądy państw będących stronami tej konwencji muszą zapewnić, że dobro to jest, zgodnie z brzmieniem motywu czwartego rzeczony konwencji, sprawą pierwszorzędną.
- 44 Mając na względzie powyższe rozważania, art. 8 ust. 1 rozporządzenia nr 2201/2003 w związku z art. 61 lit. a) tego rozporządzenia należy interpretować w ten sposób, że sąd państwa członkowskiego, przed którym zawisł spór dotyczący odpowiedzialności rodzicielskiej, nie zachowuje jurysdykcji do orzekania w tym sporze na podstawie art. 8 ust. 1, jeżeli miejsce zwykłego pobytu danego dziecka zostało zgodnie z prawem przeniesione w toku postępowania na terytorium państwa trzeciego będącego stroną konwencji haskiej z 1996 r.

W przedmiocie kosztów

- 45 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (czwarta izba) orzeka, co następuje:

Artykuł 8 ust. 1 rozporządzenia Rady (WE) nr 2201/2003 z dnia 27 listopada 2003 r. dotyczącego jurysdykcji oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej, uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1347/2000 w związku z art. 61 lit. a) tego rozporządzenia należy interpretować w ten sposób, że sąd państwa członkowskiego, przed którym zawisł spór dotyczący odpowiedzialności rodzicielskiej, nie zachowuje jurysdykcji do orzekania w tym sporze na podstawie art. 8 ust. 1, jeżeli miejsce zwykłego pobytu danego dziecka zostało zgodnie z prawem przeniesione w toku postępowania na terytorium państwa trzeciego będącego stroną Konwencji o jurysdykcji, prawie właściwym, uznawaniu, wykonywaniu i współpracy w zakresie odpowiedzialności rodzicielskiej oraz środków ochrony dzieci, sporządzonej w Hadze w dniu 19 października 1996 r.

Podpisy